

Arvens betydelse för förmögenhetsfördelningen

MIKAEL ELINDER, OSCAR ERIXSON OCH DANIEL WALDENSTRÖM

Frågan om arv leder till en koncentration av världens tillgångar till en liten klick mycket förmögna familjer har länge intresserat ekonomer. I denna artikel diskuterar vi resultaten från en ny studie som visar att i Sverige blir förmögenheten tvärtom mer jämnt fördelad på grund av arven. Vi diskuterar också varför det är så, samt vilken betydelse arvsskatten hade i detta sammanhang.

Mikael Elinder är docent och lektor vid Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet, och affilierad forskare vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN). Han forskar om ekonomiska beslut och utfall med ett tvärvetenskapligt perspektiv. mikael.elinder@nek.uu.se

Oscar Erixson är fil dr och forskare vid Nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet, och affilierad forskare vid Institutet för Näringslivsforskning (IFN). Han forskar inom offentlig ekonomi och intergenerationsella överföringar. oscar.erixson@nek.uu.se

Daniel Waldenström är professor i nationalekonomi och verksam vid Paris School of Economics och Institutet för Näringslivsforskning (IFN) och forskar om inkomst- och förmögenhetsfördelning och skatter. daniel.waldenstrom@psemail.eu

På senare tid har flera studier visat att såväl förmögenhetsklyftorna som arvets andel av den totala förmögenheten tenderar att öka i västvärlden.¹ Om det framför allt är redan rika barn som ärver stora förmögenheter så kanske arven förstärker denna elits ställning i förhållande till den övriga befolkningen. Det skulle i så fall kunna förklara varför vi ser både ökade arvsflöden och ökad ojämlikhet. I denna artikel presenterar vi resultaten från en ny studie, i vilken vi visar att arven tvärtom tycks leda till en jämnare förmögenhetsfördelning (Elinder m fl 2016).

Denna studie är inte den första som undersöker frågan. Ett antal studier har tidigare undersökt sambandet mellan arv och förmögenhetsojämlikhet, men på grund av begränsad tillgång till tillförlitliga uppgifter om arv och förmögenheter har det varit svårt att dra tillförlitliga slutsatser om orsaksamband och eventuella mekanismer. Exempelvis finner simuleringstudier oftast att arven tenderar att öka ojämlikheten i förmögenheter medan studier av individdata från enkätundersökningar och register finner att ojämlikheten minskar.²

Syftet med vår studie är att dra slutsatser om hur arven påverkar förmögenhetsojämlikheten. Grunden för analysen är unika svenska registerdata över arv som erhållits från alla som avled under åren 2002–04. Genom att koppla dessa uppgifter med arvingarnas förmögenheter, från SCB:s förmögenhetsregister, kan vi mäta hur arven påverkar förmögenhetsfördelningen.

Vi beräknar två olika effekter av arv: en *direkt mekanisk effekt* som fångar hur förmögenhetsfördelningen påverkas om arvingarna sparar hela arvet och en *beteendestuderad effekt* som därtill fångar effekten på arvtagarnas sparande, konsumtion, arbetsutbud m m.

Vi finner att den direkta mekaniska effekten av arven minskar förmö-

¹ Se t ex Piketty (2011), Ohlsson m fl (2014), Roine och Waldenström (2015) och Saez och Zucman (2016).

² Atkinson (1971), Davies (1982) och De Nardi (2004) är exempel på simuleringstudier medan Wolff (2002), Klevmarcken (2004), Karagiannaki (2015) och Boserup m fl (2016) är exempel på studier som använder individdata.

genhetsojämlikheten. Ginikoefficienten minskar med sex procent, från 0,80 till 0,75, den rikaste tiondelens andel av arvingarnas totala förmögenhet minskar med närmare 6 procent, medan den fattigaste halvan ökar sin andel med 3 procentenheter. Trots att vi finner detta mönster, ser vi också att ju större förmögenhet arvingarna hade innan de ärvde desto större arv får de. Dessa till synes motstridiga resultat beror på att de med liten eller ingen förmögenhet ofta ärver belopp som är stora i förhållande till vad de redan har, medan detta sällan är fallet bland arvingar med betydande förmögenhet. Vi ser också att den beteendjusterade effekten är mindre än den direkta mekaniska effekten, vilket kan förklaras av att de med större förmögenhet sparar en större andel av arvet, medan de med mindre förmögenhet i större utsträckning använder arvet till konsumtion.

Något överraskande finner vi också tecken på att arvsskatten, som numera är avskaffad, ökade förmögenhetsklyftorna. Förklaringen tycks vara att de som inte hade någon tidigare förmögenhet men ärvde ett betydande belopp fick betala arvsskatt på arvet. Arvsskatten kunde då bli mycket stor i förhållande till arvingens totala förmögenhet. Bland de förmögna arvingarna var arvsskatten däremot ofta försumbar i förhållande till deras förmögenhet.

I det följande förklarar och nyanserar vi resultaten. Vi presenterar också hur vi gick till väga och försöker sätta in resultaten i ett större sammanhang. Slutligen diskuterar vi olika tolkningar av resultaten.

1. Svenska registerdata över arv och förmögenheter

Vi fokuserar på förmögenhetsfördelningen bland arvingar. Detta är den naturliga utgångspunkten eftersom i princip alla människor ärver någon gång i livet, vare sig det är ett obetydligt belopp eller en större summa. Arvingarna är till största delen barn till de avlidna (två tredjedelar) och resten utgörs av barnbarn, syskon eller mer avlägsna släktingar. Analysen beaktar enbart arv från personer som inte var gifta när de dog. Anledningen är att när gifta personer dör övergår den avlidnes förmögenhet i normalfallet till den efterlevande maken eller maken och eventuella barn får vänta på sitt arv tills den andra föräldern avlidit.

Analysen sker på två sätt. Det ena sättet är att vi lägger till det observerade arvsbeloppet till arvingarnas förmögenhet året innan de ärvde. Detta skapar en direkt mekanisk arvseffekt på fördelningen som kommer nära arvets kausala inverkan eftersom inga tidsmässiga följdverkningar av att ärva ännu hunnit inträffa. Det andra sättet är att följa arvingarna åren innan och efter att de ärver. Genom att jämföra arvskohorter som ärver olika år kan vi kontrollera för de specifika årseffekter och alla andra trender som också påverkar förmögenheternas utveckling. Denna jämförelse skapar en form av experiment, där de som ärver ett visst år utgör behandlingsgrupp och de som ärver under andra år utgör kontrollgrupper, vilket vi utnyttjar för att mäta orsakssambandet mellan arv och förmögenhetsfördelning.

Uppgifter om arvingar och arvsbelopp kommer från den s k Belinda-databasen, en registerdatabas ursprungligen skapad av Skatteverket med information från bouppteckningarna för samtliga svenskar som avled under åren 2002–04.³ Belinda visar kvarlåtenskapsstorlekar för varje avliden samt en förteckning över samtliga av dennes lagliga arvingar, testamentsarvingar och försäkringsmottagare (hädanefter benämnda enbart arvingar) samt beloppen dessa arvingar mottagit i arv. Totalt rör det sig om 470 000 individer varav vissa erhållit betydande förmögenheter, andra mindre belopp och några ingenting alls.

Data över arvingarnas förmögenheter kommer från Förmögenhetsregistret, vilket är tillgängligt för åren 1999–2007.⁴ Den förmögenhetsdefinition vi använder oss av är nettoförmögenhet, vilken är definierad som marknadsvärdet på reala och finansiella tillgångar minus skulder den 31 december. Noteras bör att de flesta uppgifterna i Förmögenhetsregistret är inrapporterade av tredje part. Finansiella tillgångar, t ex banktillgodohavanden eller aktier, kommer från kontrolluppgifter som de finansiella instituten måste rapportera in för alla skattskyldiga individer (för banktillgångar gäller detta alla som har ränteinkomster över 100 kr per år eller, efter 2005, med sammanlagda tillgångar på minst 10 000 kr). Värderna på bostäder hämtas från fastighetstaxeringen och köpeskillingskoefficienter på kommunal nivå används för att beräkna marknadsvärderna. Att vi kan använda data som alltså inte bygger på egenrapporterade uppgifter är en styrka jämfört med enkätstudier eftersom egenrapporterade förmögenhetsuppgifter kan manipuleras och ibland minns eller vet personer inte hur stor deras nettoförmögenhet är.

2. Om arv och arvingar

För att lättare kunna förstå resultaten och kunna sätta in dem i ett sammanhang börjar vi med att visa hur stora kvarlåtenskaperna är, hur mycket arvingarna erhåller, hur stor förmögenhet arvingarna har innan de ärver samt vid vilken ålder arven erhålls. Detta är i sig ett unikt bidrag då ingen studie tidigare kunnat visa heltäckande uppgifter om detta.

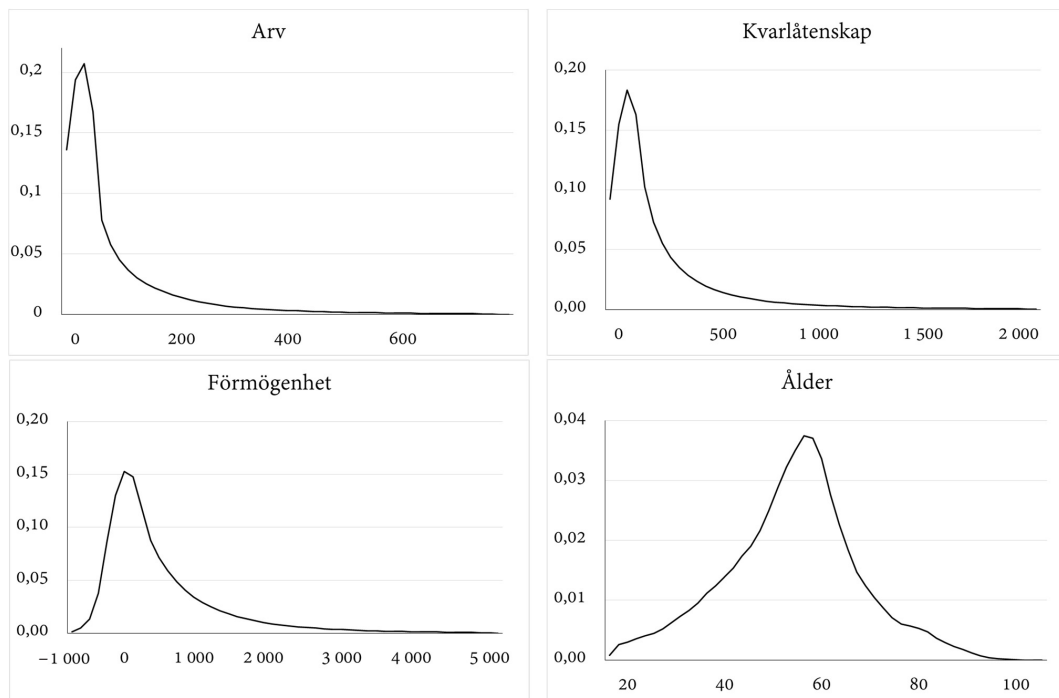
Figur 1 visar att de flesta kvarlåtenskaperna är ganska små. Närmare en femtedel har ingen kvarlåtenskap medan en mycket liten andel lämnar mer än en miljon kr efter sig. Medelvärdet för kvarlåtenskapen är 230 000 kr och medianen endast 80 000 kr.

Fördelningen av arv är också skev: närmare två femtedelar av arvingarna får i stort sett ingenting medan de tio procent största arven tillsammans utgör ca 60 procent av den totala ärvda förmögenheten.⁵

³ En utförlig beskrivning av Belindadatabasen återfinns i Elinder m fl (2014).

⁴ Vi har även lagt till information om inkomster, demografiska variabler såsom födelseår, kön, utbildning, etc och uppgifter om hälsa till databasen.

⁵ Vi definierar arv som arvet från den nu avlidne minus den eventuella arvsskattebetalningen. Barn till änkor/änklingar erhåller oftast arvet från den först avlidna föräldern när den siste föräldern avlider. För dessa barn definierar vi således arvet som summan av de två arven.

Anm: Kvarlåtenskap, arv och förmögenhet anges i 2003 års prisnivå. Fördelningsgrafen för kvarlåtenskap är beräknad för avlidna 2002–04 medan övriga grafer är beräknade för deras arvingar.

Källa: Elinder m fl (2016) och egna beräkningar.

Figur 1
Fördelningar av arv, kvarlåtenskap, förmögenhet och ålder vid mottagande av arv

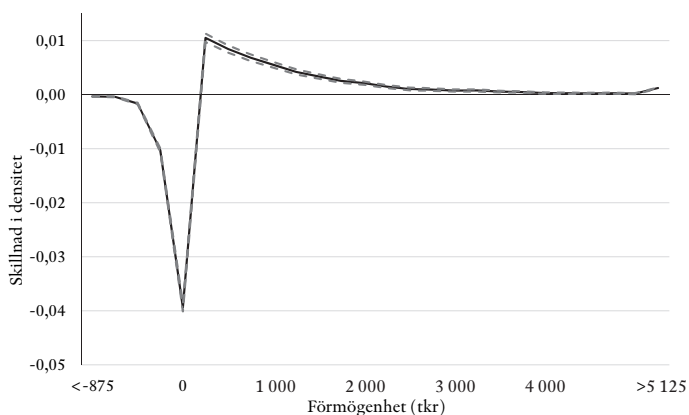
Grafen i nedre vänstra hörnet visar fördelningen av arvingarnas förmögenhet året före arven mottogs. Även denna fördelning är ojämlig. Exempelvis är Ginikoefficienten 0,8, en siffra jämförbar med förmögenhetsfördelningen för Sverige i stort och för andra länder.

Den sista grafen visar åldersfördelningen bland arvingarna. Medelåldern är lite drygt 54 år och två tredjedelar av arvingarna är mellan 50 och 70 år gamla.

3. Huvudresultat: Arven minskar förmögenhets- ojämligheten

Figur 2 visar den direkta mekaniska effekten av arven på förmögenhetsfördelningen. Grafen visar att just efter att arven erhållits är det färre som har noll kr i förmögenhet, samtidigt som andelen som har låg, men positiv, förmögenhet ökar. Det visar att arvingar som inte hade någon förmögenhet rör sig uppåt i fördelningen efter att de har ärvt. Däremot är det svårt att ursköja några förändringar i botten av fördelningen (bland de med mycket negativa förmögenheter) och i toppen av fördelningen. I dessa delar är andelen densamma före och efter arvet och grafen således i stort sett hori-

Figur 2
Den direkta mekaniska effekten av arv på förmögenhetsfördelningen

Anm: Den heldragna grafen anger skillnaden i densitet mellan förmögenhetsfördelningen året före arvet ($T-1$) och fördelningen av summan av förmögenhet ($T-1$) och arv. De streckade graferna visar konfidensintervall baserade på bootstrappade standardfel. Förmögenhet (tkr) anges i 2003 års prisnivå.

Källa: Elinder m fl (2016).

sontell, vilket leder till slutsatsen att arv tydligt påverkar mellersta delen av fördelningen och att arven har en utjämnande effekt.

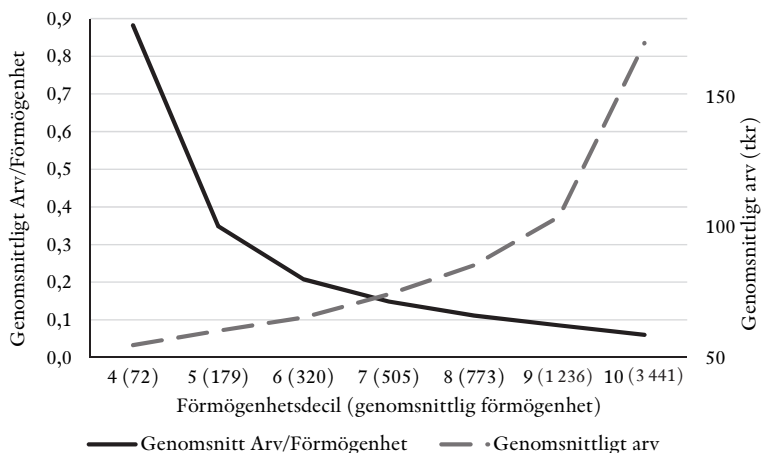
Vi studerar även hur denna effekt visar sig i ett antal vanliga ojämlikhetsmått. Ginikoefficienten minskar med 6 procent, från en nivå på 0,80 till 0,75. Denna utjämnings effekt är större än minskningen av Gini efter aktiekursfallen under IT-kraschen i början av 2000-talet vilket främst drabbade de i toppen av fördelningen. Minskningen framträder även i andra mått på förmögenhetsspridning. Vi mäter t ex förmögenhetsandelarna för den rikaste tiondelen eller hundradelen i befolkningen och även de minskar signifikant till följd av arven på ungefär samma nivå som minskningen i Gini.

Samtidigt som vi alltså finner en minskad ojämlikhet till följd av arv, finner vi en tydlig ökning i skillnaden mellan toppen och botten i arvingarnas förmögenhetsfördelning. Exempelvis ökar förmögenhetsgapet mellan individer i de 25:e och 75:e percentilerna med närmare 60 000 kr, vilket motsvarar en ökning med 8 procent jämfört med före arvet.

4. Hur kan förmögenhetsgapet mellan toppen och botten öka samtidigt som hela fördelningen blir jämlikare?

Bland vår studies större bidrag är att den presenterar resultat avseende de bakomliggande mekanismerna till varför arv leder till minskad förmögenhetsojämlikhet.

Figur 3 visar sambandet mellan arvsstorlek och förmögenhet och det framgår tydligt att rikare arvingar (året före arvet) erhåller större arv än

Figur 3
Arvens absoluta storlek och i relation till förmögenheten året före arvet

Anm: Arv (tkr) och förmögenhet (tkr) anges i 2003 års prisnivå. Inom parentes anges den genomsnittliga förmögenheten inom varje förmögenhetsdecil. De tre lägsta decilerna är uteslutna på grund av negativa förmögenheter. Den genomsnittliga förmögenheten och arvet i de tre lägsta decilerna är -114 000 respektive 49 000 kr.

Källa: Elinder m fl (2016).

mindre bemedlade arvingar. Arvingar i den fjärde förmögenhetsdecilen⁶ erhåller arv som uppgår till, i genomsnitt, 60 000 kr medan motsvarande siffra i den rikaste decilen är 187 000 kr. Detta mönster är i linje med vårt resultat att arven ökar skillnaderna mellan toppen och botten i förmögenhetsfördelningen. Figur 3 visar dock att arvsbeloppet som andel av förmögenheten uppvisar det motsatta mönstret: arvingar i den fjärde decilen erhåller arv som i stort sett dubblar deras ursprungliga förmögenhet medan rikare arvingar ärver belopp som är mindre än deras förmögenheter. För de i toppen av förmögenhetsfördelningen motsvarar arvet endast 3 procent av förmögenheten. Att mindre bemedlade arvingar ärver belopp som är större i relation till den ursprungliga förmögenheten än rikare arvingar ser vi som den huvudsakliga förklaringen till att arv har en utjämnande effekt.⁷

⁶ Den första förmögenhetsdecilen innehåller de 10 procent som har de minsta förmögenheterna, den andra decilen de 10–20 procent minsta förmögenheterna, osv upp till den tionde decilen som innehåller de 10 procent största förmögenheterna.

⁷ I artikeln presenterar vi även analyser av två ytterligare möjliga förklaringar till vårt huvudresultat. Den första förklaringen är att utjämnningseffekten är en följd av att förmögna avlidna har fler barn (och att arven, som en konsekvens av detta, är relativt mindre i denna grupp). Vi visar dock att så inte är fallet. Antalet barn är jämt fördelat över förmögenhetsfördelningen bland de avlidna och om något så har de i toppen färre barn än de längre ner i fördelningen. Vi finner heller inget stöd för förklaringen att utjämnningseffekten beror på att rika testamenterar mer förmögenhet till välgörenhet när de avlider. Även om andelen som ger till välgörenhet och andelen av kvarlåtenskapen som går till välgörenhet ökar med kvarlåtenskapsstorleken är båda fenomenen för små för att kunna förklara vårt huvudresultat.

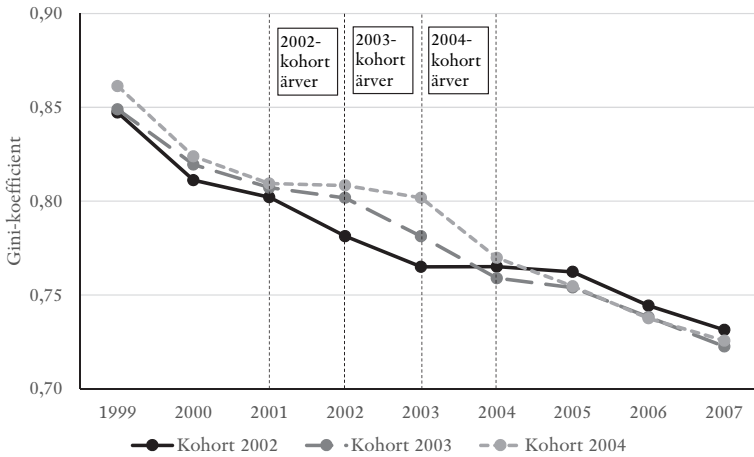
5. Hur påverkar arvingarnas beteenden den uppmätta arvseffekten?

Vi vill också säga något om hur arvingarnas ekonomiska beteende, såsom arbetsutbud, konsumtion och sparandebeslut, påverkar arvets mer långsiktiga effekt på förmögenhetsfördelningen.⁸ Vi använder här ett annat metodologiskt angreppssätt än när vi studerade den direkta mekaniska effekten. Nu jämför vi i stället fördelningen före arvet med den faktiska fördelningen efter att arven mottagits. Noteras bör att en enkel före/efter-jämförelse vore missvisande eftersom en rad andra faktorer än arvet kan tänkas påverka arvingarnas förmögenheter och deras fördelning. Makroekonomiska chocker är ett exempel, där forskning har visat att prisfall på bostadsmarknaden främst drabbar medelklassen, vilket skulle kunna öka skillnaderna, medan börsnedgångar oftast drabbar de rika och därmed har en utjämnande effekt. Åldrandets effekt på förmögenhetsbildning och fördelningen är en annan faktor som man bör ta hänsyn till.

För att undvika att dessa faktorer snedvrider analysen utnyttjar vi det faktum att vi observerar arvingar som ärver olika år: 2002, 2003 och 2004. Vi jämför därmed förändringen i förmögenhetsfördelningen bland de som ärver med förändringen i fördelningen under exakt samma period bland de som ännu inte ärvt eller som just har ärvt. Antagandet som måste vara uppfyllt för att resultaten från analysen ska kunna ges en kausal tolkning är att fördelningarna för arvskohorterna hade utvecklats lika om de som ärver under ett visst år i stället hade ärvt lite senare. I Elinder m fl (2016) presenterar vi resultat som tydligt stödjer detta antagande. Resultaten av denna analys visar att den beteendjusterade effekten liknar den direkta mekaniska effekten: den relativa ojämlikheten minskar medan den absoluta spridningen ökar, men effekten är något mindre. Exempelvis faller Ginikoefficienten nu med lite drygt 4 procent, jämfört med 6 procent tidigare.

Effekten illustreras i figur 4 som visar utvecklingen av Ginikoefficienten för de tre olika arvskohorterna från 1999 till 2007. I figuren syns tydligt det mönster som vi också fångar upp i skattningarna av effekten. Alla tre kohorter följer en gemensam fallande trend från 1999 till 2001. Men 2002 faller Gini betydligt mer för kohorten som ärver då, medan de andra två kohorterna fortsätter att följa varandra. För varje arvskohort ser vi att Ginikoefficienten faller kraftigt under året de ärver och året därpå. När alla tre kohorterna ärvt ligger de återigen på samma nivå och följer varandra fram till 2007 då förmögenhetsregistret upphörde. Mönstret stärker oss i tron att det faktiskt är arven som gör att förmögenheterna blir mer jämnt fördelade.

⁸ Ett pågående forskningsprojekt av Arash Nekoei och David Seim gör en liknande analys på samma data.

Figur 4
Utvecklingen av
Ginikoefficienten
före, under och efter
arv

Anm: Punkterna i graferna anger Ginikoefficienten beräknad för fördelningen av förmögenhet 31/12 respektive år.

Källa: Elinder m fl (2016).

6. Fattiga arvingar spenderar arvet medan de rika sparar det

Både när vi mäter den direkta mekaniska och den beteendjusterade effekten finner vi att arven gör förmögenheterna mer jämlikt fördelade. Men den senare effekten är mindre än den förra. Effekten blir alltså något svagare när vi beaktar arvingarnas faktiska förmögenheter, året efter att de ärvt, jämfört med när vi mekaniskt adderar arvet till deras förmögenheter före arvet. Varför är arvets utjämnande effekt mindre när hänsyn tas till arvingarnas beteende? Den mekanism som vi finner vara viktigast är att fattigare arvingar konsumerar en större andel av sitt arv jämfört med rikare arvingar.

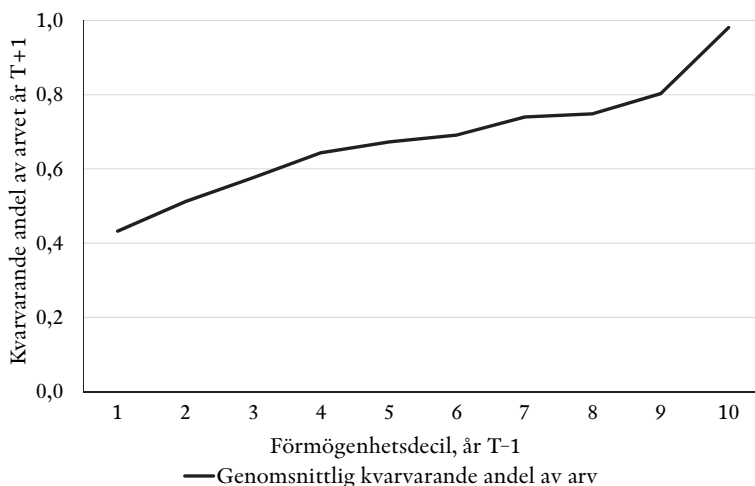
Figur 5 visar hur stor andel av arven som arvingarna har kvar efter ett år. Denna andel har beräknats genom att jämföra den genomsnittliga förmögenhetsutvecklingen hos arvingar i olika förmögenhetsdeciler mellan åren före och efter arvet mottogs med förmögenhetsutvecklingen under samma kalenderår för deciler av arvingar som ännu inte har ärvt. Andelen ökar med förmögenhetsnivån, från 40 procent för de i den lägsta decilen i fördelningen till närmare 100 procent för den rikaste decilen. Det verkar alltså som att beteenderesponser hos arvingarna är sådan att fattigare arvingar konsumerar mer av arvet än rikare arvingar.

7. Arvsskattens betydelse

Arvsskattens fördelningsmässiga konsekvenser är också värda att belysa eftersom denna skatt ofta motiveras med att den utjämnar klyftorna mellan rika och fattiga. Men är det verkligen så?

Vi studerar effekten av arvsskatt på ojämlikhet genom att jämföra den

Figur 5
Kvarvarande andel av
arvet året efter mot-
tagandet

Ann: "T" hänvisar till året för arvet.

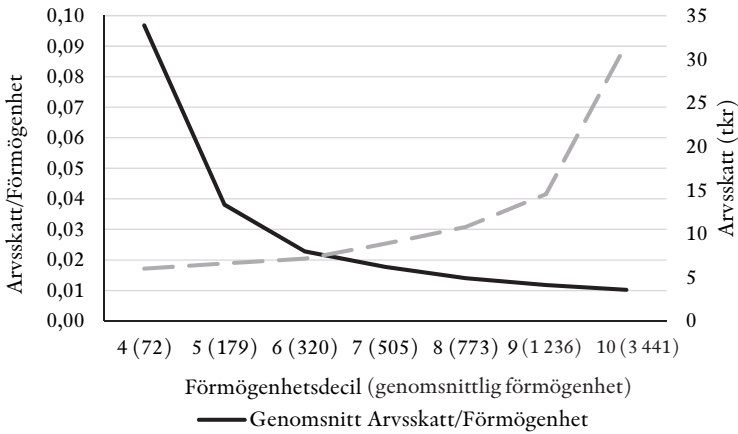
Källa: Elinder m fl (2016).

direkta arvseffekten (beskriven ovan) i två fall: för arv efter skatt (dvs det-samma som i vår huvudanalys) och för arv före skatt. Skillnaden mellan de båda måtten ska tolkas som effekten av ett plötsligt slopande av arvsskatten på förmögenhetsojämlikhet.⁹ Resultaten visar att arvsskatten *motverkade den utjämnande effekten* av arv. Arvsskatten tycks alltså i detta avseende ha ökat ojämlikheten. Men trots det så bidrar den till att minska gapet mellan toppen och botten i fördelningen.

Hur vi kan få ett så överraskande resultat som att arvsskatten ökar förmögenhetsfördelningen förklaras av figur 6. I den ser vi att även om rikare arvingar betalar mer i arvsskatt än fattigare så är deras arvsskattebetalningar mindre i förhållande till deras förmögenhet före arvet än vad som är fallet för fattigare arvingar. Det betyder alltså att för rika arvingar så är både arvet och arvsskattebetalningarna relativt obetydliga i relation till förmögenheten medan för fattiga arvingar gäller det motsatta. Det innebär att arvingar med liten eller ingen förmögenhet, som får ett stort arv, betalar en arvsskatt som är mycket hög i förhållande till deras totala förmögenhet. En arvinge som ärver 90 000 kr och hade en nettoförmögenhet på 10 000 kr sedan tidigare, betalar 2 000 kr i arvsskatt (10 procent på beloppet över 70 000 kr). Det motsvarar hela 2 procent av den totala förmögenheten. Detta kan jämföras med en arvinge som också ärver 90 000 kr men som hade en förmögenhet på 910 000 kr. Denna person betalar bara 2 promille av den totala förmögenheten i skatt. Dessa exempel illustrerar poängen, utan att för den delen vara extrema. Det går lätt att tänka sig betydligt mer extrema fall.

I analysen ovan har vi dock inte tagit hänsyn till att intäkterna från arvsskatten kan användas på ett sätt som minskar klyftorna. I stället har vi

⁹ I Sverige beskattades arv fram till 2004. Arvsbelopp över 70 000 kr (för bröstarvingar) beskattades enligt en progressiv skatteskala med en högsta marginalskatt på 30 procent (på arvsbelopp över 600 000 kr).

Figur 6
Arvsskattebetalningarnas absoluta storlek och relation till förmögenheten året före arvet

Anm: Arv (tkr) och förmögenhet (tkr) anges i 2003 års prisnivå. Inom parentes anges den genomsnittliga förmögenheten inom varje förmögenhetsdecil. De tre lägsta decilerna är uteslutna på grund av negativa förmögenheter.

Källa: Elinder m fl (2016).

antagit att intäkterna används till någon offentlig vara som kommer alla till del utan att påverka deras privata förmögenhet. Om vi i stället tänker oss att skatteintäkterna omfördelas som bidrag till de med låg eller ingen förmögenhet, förändras resultatet så att arvsskattens nettoeffekt i stället blir utjämnande. Med andra ord spelar det roll hur arvskatteintäkterna används för hur vi ska tänka kring skattens effekter på förmögenhetsfördelningen.

8. Arv ger upphov till förmögenhetsmobilitet

Vi studerar även i vilken mån arv gör att arvingar byter position i förmögenhetsfördelningen. Denna aspekt är viktig eftersom den kan påverka tolkningen av huvudresultatet ovan om att arv utjämnar fördelningen. De normativa implikationerna av arvets effekt beror på om det är exakt samma personer i toppen före och efter arven betalats ut eller om det är helt nya personer som intagit tätpositionerna.

Sättet att analysera detta på är att mäta *förmögenhetsmobiliteten* och hur den påverkas av arv. Vi använder samma metodologiska angreppssätt som i analyserna av ojämlikhet, med skillnaden att utfallet nu är rörlighet i förmögenhetsfördelningen.

Resultatet, som presenteras i detalj i Elinder m fl (2016), visar att mobiliteten ökar till följd av arv. Däremot ser vi att den ökar mindre när vi beaktar effekterna av arvingarnas konsumtion och sparande (och andra tänkbara beteenden), vilket ligger helt i linje med våra huvudresultat ovan. Eftersom de fattigare arvingarna tenderar att konsumera en större del av sitt ärvda kapital än de rikare arvingarna blir mobilitetseffekten av arv mindre än den hade varit om alla arvingar hade sparat (eller konsumerat) sina arv.

9. Slutord

Vårt huvudresultat, att det ärvda kapitalet har en utjämnande effekt på förmögensfördelningen, bidrar till kunskapen om hur resursöverföringar mellan generationer påverkar den ekonomiska ojämlikheten. Att arvingar med liten förmögenhet vanligtvis får arv som är större i förhållande till deras nettoförmögenhet, än vad rikare arvingar får, förklarar varför arven verkar utjämnande.

Vi finner dock även att rikare personer ärver större belopp än personer med mindre förmögenhet. Kan man då verkligen säga att förmögenheterna blivit jämnare fördelade? Vi menar att svaret är ja! Enligt de fördelningsmått som vi vanligtvis använder för att studera ojämlikhet blir det så. Enligt såväl Ginikoefficienten som andelen av den totala förmögenheten som ägs av de rikaste, vilka är mått som ofta och på goda grunder används för att beskriva ojämlikhet, minskar arven ojämlikheten.

Man kan fundera över vilken roll som historiska förhållanden och politiska institutioner i Sverige spelar för de resultat vi finner. Eftersom Sverige sedan en tid varit ganska likt andra västländer är våra resultat förmodligen generaliserbara till andra länder, ett antagande som stärks av att liknande resultat rapporterats för ett stort antal länder, däribland USA. Det ska dock noteras att en stor del av det ärvda kapitalet som vi studerar ackumulerades under 1960-, 1970- och 1980-talen, en period i den svenska ekonomiska historien som kännetecknas av extrem egalitär välfärdsolitik och sammanpressade förmögens- och inkomstfördelningar. Under åren därefter blev reformerna mer liberala och klyftorna ökade. Kan det vara så att dessa historiska trender i omfördelning och ojämlikhet ligger bakom den utjämnande effekt av arv vi ser 20–40 år senare och att det inte enbart är förmögenhet som går i arv utan även en jämnare förmögensfördelning?

REFERENSER

Atkinson, A B (1971), "The Distribution of Wealth and the Individual Life Cycle", *Oxford Economic Papers*, vol 23, s 239–254.

Boserup, S, W Kopczuk och C Thustrup Kreiner (2016), "The Role of Bequests in Shaping Wealth Inequality: Evidence from Danish Wealth Records", *American Economic Review: Papers and Proceedings*, vol 106, s 656–661.

Davies, J B (1982), "The Relative Impact of Inheritance and Other Factors on Economic Inequality", *Quarterly Journal of Economics*, vol 97, s 471–498.

De Nardi, M (2004), "Wealth Inequality and Intergenerational Links", *Review of Economic Studies*, vol 71, s 743–768.

Elinder, M, O Erixson, S Escobar och H Ohlsson (2014), "Estates, Bequests, and Inheritances in Sweden: A Look into the Belinda Databases", UCFS Working Paper 2014:14, Uppsala.

Elinder, M, O Erixson, och D Waldenström (2016), "Inheritance and Wealth Inequality: Evidence from Population Registers", CEPR Discussion Paper 11191.

Karagiannaki, E (2015), "The Impact of Inheritance on the Distribution of Wealth: Evidence from Great Britain", under utgivning i *Review of Income and Wealth*.

Klevmarken, N A (2004), "On the Wealth Dynamics of Swedish Families, 1984–98", *Review of Income and Wealth*, vol 50, s 469–449.

Ohlsson, H, J Roine och D Waldenström (2014), "Inherited Wealth over the Path of Development: Sweden, 1810–2010", UCFS Working Paper 2014:7, Uppsala.

Piketty, T (2011), "On the Long-Run Evolution of Inheritance: France 1820–2050", *Quarterly Journal of Economics*, vol 126, s 1071–1131.

Roine, J och D Waldenström (2015), "Long-Run Trends in the Distribution of Income

and Wealth”, i Atkinson, A B och F Bourguignon (red), *Handbook in Income Distribution*, Elsevier, Amsterdam.

Saez, E och G Zucman (2016), ”Wealth Inequality in the United States since 1913: Evidence from Capitalized Income Tax Data”,

under utgivning i *Quarterly Journal of Economics*.

Wolff, E N (2002), ”Inheritances and Wealth Inequality, 1989–1998”, *American Economic Review*, vol 92, s 260–264.